

МОЖЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ У ЛІКУВАННІ МАСТАЛГІЇ У ПАЦІЄНТІВ, ХВОРИХ НА РАК ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ, ЯКІ ПРИЙМАЮТЬ АНДРОГЕННУ ДЕПРИВАЦІЙНУ ТЕРАПІЮ

О.В. Сафронова, Т.В. Удатова, Я.В. Кметюк

*КЛ «Феофанія» ДУС
Всеукраїнський центр радіохірургії*

Вступ. Одним із методів лікування раку передміхурової залози РПЗ є медична кастрація із призначенням агоністів ЛГРГ та антиандрогенів. У пацієнтів групи високого та дуже високого ризику гормонотерапію необхідно призначати строком до 2–3 років. Гінекомастія та/або мастодинія є частим побічним ефектом антиандрогенної терапії РПЗ і може погіршувати якість життя пацієнтів. У цих випадках може бути рекомендовано прийом тамоксифену, однак, цей препарат має великий спектр побічної дії з боку серцево-судинної системи, які є небажаними у літніх пацієнтів.

Мета дослідження: оцінити можливості ДПТ у лікуванні гінекомастії з масталгічним синдромом у пацієнтів, хворих на РПЗ, які приймають андрогенну деприваційну терапію. Провести огляд існуючої літератури щодо варіантів лікування гінекомастії, індукованої антиандрогенами, включаючи ефективність, безпеку та якість життя пацієнтів.

Матеріали та методи дослідження. Нами було проаналізовано 11 досліджень, які вивчали доцільність та можливість, переваги та недоліки використання ДПТ для профілактики гінекомастії та лікування мастодинії. У КЛ «Феофанія» було проведено лікування масталгічного синдрому 15 хворим на РПЗ, які перебували на тривалій терапії антиандрогенами. Лікування проводилось на лінійному прискорювачі із використанням енергії електронів 6 MeV РОД 6,0 Гр до підведення СОД 12,0 Гр на ареолярну ділянку з відступом в 3,0 см. Усім пацієнтам проводився однаковий алгоритм лікувального процесу (виготовлення свинцевого блоку для

формування поля опромінення, передпроменева підготовка на комп'ютерному томографі, опонтурування з включенням в об'єм опромінення патологічної залозистої тканини грудної залози, індивідуальне планування та лікування). Критеріями ефективного лікування були: суб'єктивне зменшення больового відчуття в ареолярній ділянці, об'єктивне пом'якшення грудної залози. Для додаткового контролю не раніше ніж через 6 місяців після курсу ДПТ можливо проведення комп'ютерної томографії (КТ) грудної клітини з оцінкою стану грудних залоз.

Результати та їх обговорення. Більшість оцінених нами досліджень були рандомізовані та повідомляли про ДПТ як ефективний метод профілактичного та/або терапевтичного лікування гінекомастії з масталгією. За даними GRADE, з 146 пролікованих пацієнтів у 141 вдалось зменшити прояви масталгічного синдрому. Прийом тамоксифену 20 мг на добу не виявився ефективнішим як профілактичний та лікувальний варіант. За результатами нашого дослідження у 100% пацієнтів спостерігались зменшення чи зникнення явищ масталгічного синдрому, що було головним критерієм якості терапії. Прояви гінекомастії зменшились у 40% пацієнтів. За результатами контрольної КТ не виявлено жодного негативного впливу на легені при терміні спостереження 12 місяців.

Висновки. Мастодинію, індуковану прийомом антиандрогенів, можна ефективно лікувати радіотерапією без відповідних побічних ефектів. Ці результати дають перспективу призначення ДПТ на початку прийому гормонотерапії для профілактики виникнення гінекомастії.